

4.1 NOUL SISTEM DE IMPUNERE A VENITURILOR

Într-un interval foarte scurt au survenit modificări importante în raport cu tratamentul fiscal aplicat la nivelul veniturilor persoanelor fizice, fiind modificat atât modul de impunere, cât și de așezare a contribuțiilor de asigurări sociale și de asigurări sociale de sănătate.

Dincolo de promisa simplificare a obligațiilor declarative, noile ordonanțe vin cu o modificare majoră, de esență, a sistemului fiscal din România. Timp de aproape 18 ani, stabilirea obligațiilor fiscale datorate de persoanele fizice s-a realizat exclusiv de administrația fiscală, cu excepția cazurilor de reținere la sursă a impozitului pe venit și a contribuțiilor sociale obligatorii, procedură benefică ambelor părți.

Contribuabilul persoană fizică avea obligația de a declara venitul impozabil, iar administrația fiscală stabilea impozitul pe venit și contribuțiile sociale obligatorii emitând o decizie de impunere cu obligațiile fiscale datorate și cu cele rămase de plată.

decizie de impunere

Noul sistem, aplicabil începând cu anul în curs, este introdus după 3 luni de schimbări legislative și va avea drept principală consecință degrevarea administrației fiscale de obligația emiterii deciziilor, operațiune întotdeauna mult întârziată, în paralel cu sporirea dificultăților de completare a declarațiilor și a răspunderii contribuabililor persoane fizice.

Modificarea sistemului de impunere

Modificările vizează creanțe fiscale datorate de persoanele fizice, respectiv impozitul pe venit, contribuția de asigurări sociale și contribuția de asigurări sociale de sănătate, pentru veniturile **alte decât cele din salarii și asimilate salariilor** realizate de persoanele fizice.

Începând cu anul 2018, aceste venituri vor face obiectul unei singure declarații prin care persoanele fizice nu numai că își vor declara veniturile nete, dar își vor calcula și obligațiile datorate.

Se trece astfel de la o impunere pe cale administrativă, la autoimpunere prin care persoanele fizice își vor calcula singure obligațiile fiscale. Administrația fiscală va fi astfel degrevată de calculul impozitului pe venit și al contribuțiilor de asigurări sociale și de asigurări sociale de sănătate, nemaifiind necesară emiterea deciziilor de impunere.

sistem de autoimpunere

Mecanismul prevede, într-o primă etapă, stabilirea de către persoana fizică, prin Declarația unică a impozitului pe venit estimat pentru anul 2018 prin aplicarea cotei de impozit de 10% la venitul estimat a se realiza în anul 2018 (Capitolul 2 Date privind impozitul pe veniturile estimate/norma de venit a se realiza în România și contribuțiile sociale datorate).

- Termenul de plată al impozitului pe venit este 15 martie 2019, persoana fizică putând oricând efectua plăți până la împlinirea scadenței. Este admisă și rectificarea venitului estimat în același termen.

definitivare
impozit 2018/
estimare
venit 2019

Etapa a doua presupune definitivarea impozitului pe venit corespunzător anului 2018 prin autoimpunere și se realizează în anul 2019 prin Declarația unică depusă până la 15 martie 2019, care este și termen de plată a impozitului pe venit datorat pentru anul 2018 (Capitolul 1. Date privind veniturile realizate).

Diferențele în plus față de impozitul estimat se plătesc în același termen până la 15 martie 2019, iar diferențele în minus fac obiectul compensării sau restituirii în temeiul art. 167 și 168 din Codul de procedură fiscală.

Până la termenul de 15 martie 2019, persoana fizică va stabili prin aceeași Declarație unică impozitul pe venit estimat pentru anul 2019, prin aplicarea cotei de impozit de 10% la venitul estimat a se realiza în anul 2019 (Capitolul 2 Date privind impozitul pe veniturile estimate/norma de venit a se realiza în România și contribuțiile sociale datorate).

Astfel, până la termenul de 15 martie a fiecărui an, se depune Declarația unică pentru definitivarea impozitului pe venit aferent anului precedent, care este și termen de plată, și pentru impozitul pe venitul estimat a se realiza în anul curent.

X Prin excepție, în mod particular, pentru anul acesta Declarația unică se depune până la 15 iulie 2018!

Termen de plată

15 martie a
anului următor

În raport cu impozitul pe venit, noul sistem introduce un singur termen de plată al impozitului pe venit, datorat în alte situații decât cele unde rămâne aplicabilă reținerea la sursă în sarcina plătitorilor de venituri.

Acesta este 15 martie inclusiv a anului următor celui de realizare a venitului, potrivit art. 123 alin. (7) din Codul fiscal, în paralel cu eliminarea termenelor de plată trimestriale pentru venituri precum veniturile din activități independente sau din cedarea folosinței bunurilor.

- Plata impozitului anual datorat pentru venitul net anual impozabil se efectuează la bugetul de stat, până la data de 15 martie inclusiv a anului următor celui de realizare a venitului.

Pe cale de consecință, persoana fizică are posibilitatea de a efectua plata integral sau în plăți fracționate la termen în contul impozitului anual pe venit până la împlinirea termenului de plată. În mod particular, este introdus și un sistem de bonificații pentru plata în avans a obligațiilor fiscale.

Și din punctul de vedere al contribuțiilor de asigurări sociale și de asigurări sociale de sănătate, termenul de plată este până la data de 15 martie inclusiv a anului următor celui pentru care se datorează acestea, persoanele fizice putând efectua plăți oricând până la împlinirea termenului de plată, fiind acordate aceleași bonificații.

Bonificații

bonificații
2018

În anul 2018 se acordă următoarele bonificații:

- pentru depunerea declarației unice privind impozitul pe venit și contribuțiile sociale datorate de persoanele fizice prin mijloace electronice de transmitere la distanță, până la 15 iulie 2018 inclusiv, se acordă o bonificație de 5% din

impozitul pe venit plătit integral până la 15 martie 2019 inclusiv, reprezentând obligațiile fiscale anuale pentru anul 2018. Valoarea bonificației diminuează impozitul pe venitul net anual plătit; bonificațiile de 5% pentru depunerea online se calculează la depunerea declarației unice în anul 2019, acordarea fiind condiționată și de plata integrală a impozitului pe venit până la 15 martie 2019;

bonificații
2018

- pentru plata cu anticipație a impozitului pe venit se acordă o bonificație de 5% din impozitul pe venit anual estimat plătit integral până la 15 decembrie 2018 inclusiv. Valoarea bonificației diminuează impozitul pe venitul net anual estimat plătit.

Bonificația pentru plata cu anticipație a impozitului se acordă pentru plata cu anticipație a impozitului pe venitul anual estimat.

Bonificația se acordă, în mod corespunzător, și pentru CAS și CASS.

Exemplu:

Domnul Ion Georgian realizează venituri din activități independente în sistem real, fiind autorizat ca PFA în baza O.U.G. nr. 44/2008 cod CAEN 4724 „Comerț cu amănuntul al pâinii, produselor de patiserie și produselor zaharoase, în magazine specializate”.

Domnul Georgian estimează că va realiza un venit net anual în anul 2018 în suma de 15.000 lei și va completa subsecțiunea 1 „Date privind impozitul pe veniturile estimate din România în anul 2018, impuse în sistem real” din Capitolul 2 „Date privind impozitul pe veniturile estimate/a se realiza în România și contribuțiile sociale datorate în anul 2018”:

Venit brut = 20.000 lei

Cheltuieli deductibile = 5.000 lei

Venit net anual estimat (rd.1 - rd.2) = 15.000 lei,

din care:

Venit impozabil = 15.000 lei

2.1.1.B.Date privind impozitul anual estimat

Cursul de schimb BNR

2.1.1.B.1.Venit brut

20.000

2.1.1.B.2.Cheltuieli deductibile

5.000

2.1.1.B.3.Venit net anual estimat(rd.1-rd.2), din care:

15.000

2.1.1.B.3.1.Venit impozabil

15.000

ATENȚIE! Dacă valoarea calculată în mod automat nu este cea pe care doriți să o declarați, atunci puteți modifica acest câmp.

i

2.1.1.B.4.Impozit anual estimat(2.1.1.B.3.1 x 10%)

1.500

Calculul bonificației:

Impozitul pe venit datorat = 15.000 lei x 10% = 1.500 lei

Bonificația calculată = 1.500 lei x 5% = 75 lei

Impozitul de plată = 1.500 lei - 75 lei = 1.425 lei

Bonificația de 75 lei se acordă în condițiile în care suma datorată este plătită integral până la data de 15 decembrie 2018.

Domnul Georgian are posibilitatea de a efectua plata impozitului oricând, până la împlinirea termenului legal de plată și decide să plătească suma datorată în 3 tranșe, în septembrie, octombrie și noiembrie 2018.

C. SUMARUL OBLIGAȚIILOR FISCALE DATORATE

Total obligații privind impozitul pe venitul estimat și contribuțiile sociale estimate datorate pentru anul 2018.

C.1. Obligații privind impozitul pe venitul estimat

C.1.1.Total impozit pe venit datorat	1.500
C.1.2.Bonificație dacă impozitul se plătește integral până la 15.12.2018, inclusiv (C.1.1 x 5 %)	75
C.1.3.Impozit pe venit de plată până la 15.12.2018 (C.1.1 - C.1.2)	1.425

Persoana fizică efectuează plăți astfel:

– în data de 10 septembrie anul curent, în sumă de 500 lei (plată pentru care nu se acordă bonificația);

– în data de 10 octombrie anul curent, în sumă de 500 lei (plată pentru care nu se acordă bonificația);

– în data de 12 noiembrie anul curent, în sumă de 425 lei, întrucât în acest moment impozitul pe venitul anual estimat datorat se consideră achitat integral, persoana fizică beneficiază de bonificația pentru întreaga sumă achitată, în valoare de 75 lei (1.500 lei x 5% bonificație).

Ca urmare a aplicării bonificației, impozitul de plată este de 1.425 lei (1.500 lei – 75 lei).

Având în vedere plățile efectuate în datele de 10 septembrie și 10 octombrie anul curent, în valoare de 1.000 lei, impozitul pe venitul anual estimat ce urmează a fi achitat este de 425 lei (1.425 lei – 1.000 lei).

Prin urmare, bonificația se va acorda la ultima plată, atunci fiind îndeplinită condiția de plată integrală.

Declarația unică

Unul dintre elementele centrale ale reformei fiscale vizează reunirea mai multor declarații într-un singur formular, măsură adoptată după eșecul implementării noului formular 600 începând cu anul 2018.

Declarațiile care fac obiectul integrării în cadrul Declarației unice sunt următoarele:

- D200 Declarație privind veniturile realizate din România,
- D201 Declarație privind veniturile realizate din străinătate,
- D220 Declarație privind venitul estimat/norma de venit,
- D221 Declarație privind veniturile din activități agricole impuse pe bază de norme de venit,
- D600 Declarație privind venitul asupra căruia se datorează contribuția de asigurări sociale și cu privire la încadrarea veniturilor realizate în plafonul minim pentru stabilirea contribuției de asigurări sociale de sănătate,
- D604 Declarație pentru stabilirea obligațiilor de plată cu titlu de contribuție de asigurări sociale de sănătate datorată de persoanele fizice care nu realizează venituri sau alte categorii de persoane prevăzute la art. 180 din Codul fiscal,
- D605 Cerere de stopare a obligațiilor de plată reprezentând contribuția de asigurări sociale de sănătate datorată de persoanele fizice care nu realizează venituri sau alte categorii de persoane prevăzute la art. 180 din Codul fiscal.

declarații
integrate în
Declarația unică

baza legală

Formularul este unul stufos și constă în 10 pagini care trebuie parcurse și completate cu atenție de persoanele fizice, în funcție de situația în care se încadrează, în multe cazuri numai în scopul stabilirii obligațiilor privind contribuțiile sociale. De altfel, însuși Ordinul nr. 818/2018, modificat de Ordinul nr. 1.155/2018, care aprobă instrucțiunile de completare reunește practic toate instrucțiunile de completare ale

declarațiilor integrate și adaptate noului context legislativ. Deși este un document dificil de parcurs, din cauza volumului impresionant de pagini, va fi ghidul cel mai citit în următoarea perioadă.

Declarația unică depusă în vederea definitivării impozitului anual pe venit constituie titlu de creanță fiscală și, pe cale de consecință, permite administrației inițierea măsurilor de recuperare a creanțelor stabilite prin declarație, inclusiv prin executare silită, după împlinirea termenului de plată, dacă acestea nu au fost și plătite.

titlu de
creanță

Depunerea Declarației unice se va realiza online, pentru toate categoriile de contribuabili obligați la depunerea acesteia, prin spațiul privat virtual cu identificare pe bază de parolă sau prin site-ul e-guvernare.ro cu semnătură electronică în baza unui certificat calificat. Prin excepție, doar pentru anul 2018 va fi acceptată și depunerea pe suport de hârtie.

Versiunea pdf-ului inteligent, care trebuie completată, este disponibilă pe pagina: [https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Declaratii R/declaratie_unica.html](https://static.anaf.ro/static/10/Anaf/Declaratii_R/declaratie_unica.html).

Declarația unică se depune până la data de 15 iulie 2018, inclusiv, de către persoanele fizice care au obligația:

- declarării veniturilor realizate din România sau/și din străinătate în anul 2017;
- declarării impozitului pe venitul estimat/norma de venit a se realiza din România în anul 2018;
- declarării venitului estimat pentru încadrarea ca plătitor de contribuții sociale și, după caz, a declarării contribuțiilor sociale datorate în anul fiscal 2018.

15 iulie
2018

Declarația se depune și în termen de 30 de zile de la data producerii evenimentului, în cazul persoanelor fizice care încep o activitate în cursul anului fiscal și a celor care obțin venituri din cedarea folosinței bunurilor din patrimoniul personal, altele decât veniturile din arendare pentru care impunerea este finală și care nu au avut, până la acea dată, obligația depunerii declarației unice.

4.2. PERSOANE OBLIGATE SĂ DEPUNĂ DECLARAȚIA UNICĂ

Declarația unică este structurată în două părți:

1. Capitolul 1, dedicat declarării veniturilor realizate în anul 2017, este transpunerea Declarațiilor 200 și 201 ce urmau a fi depuse până la data de 25 mai 2018. Vizează declararea veniturilor realizate din România sau/și din străinătate în anul 2017.

În cuprinsul Declarației unice se formulează și opțiunea persoanei fizice pentru redirecționarea unei sume din impozitul pe venit către ONG-uri, unități de cult sau pentru burse private.

Practic, toate persoanele fizice care aveau obligația completării celor două declarații, 200 și 201, pentru veniturile realizate în anul 2017 vor completa acest capitol din noua Declarație unică, care are termen de depunere 15 iulie 2018.

Organul fiscal stabilește impozitul anual datorat prin emiterea deciziei de impunere pe baza declarației unice depuse pentru veniturile realizate, potrivit reglementărilor în vigoare la data realizării venitului, respectiv din anul 2017.

La stabilirea venitului net anual impozabil/câștigului net anual impozabil vor fi avute în vedere pierderile fiscale reportate pentru fiecare sursă de venit, precum și metodele de evitare a dublei impuneri, după caz.

2. Capitolul 2, dedicat impozitului pe veniturile estimate/norma de venit a se realiza și contribuțiile sociale datorate în anul 2018, care vizează:

- declararea impozitului pe venitul estimat/norma de venit a se realiza din România în anul 2018;
- declararea venitului estimat pentru încadrarea ca plătitor de contribuții sociale și, după caz, a declarării contribuțiilor sociale datorate în anul fiscal 2018.

declarare
venituri
2017

estimare
venituri
2018

4.3. DECLARAREA VENITURILOR REALIZATE ÎN ANUL 2017

1. Declararea veniturilor realizate în anul 2017 din România

Secțiunea 1 dedicată declarării veniturilor realizate din România în anul 2017 se va completa de persoanele fizice pentru următoarele venituri realizate în anul 2017:

a) *venituri din activități independente, inclusiv drepturi de proprietate intelectuală realizate în anul 2017, cu excepția următoarelor venituri:*

- venituri pentru care impozitul reținut de plătitorii de venituri este final, respectiv drepturi de proprietate intelectuală supuse impozitului final în cota de 16% în anul 2017 potrivit opțiunii exercitate, în conformitate cu art. 73 din Codul fiscal;
- venituri din activități independente impuse pe bază de norme de venit realizate în anul de raportare 2017, potrivit art. 69 din Codul fiscal, cu excepția persoanelor care au depus declarația privind venitul estimat/norma de venit în luna decembrie și pentru care nu s-au stabilit plăți anticipate, în anul 2017.

**venituri din
activități
independente**

În categoria veniturilor din activități independente realizate în anul 2017, pentru care există obligația completării secțiunii 1, se cuprind:

- venituri din activități de producție, comerț, prestări de servicii;
- venituri din profesii liberale;
- venituri din drepturi de proprietate intelectuală, în situația în care persoana fizică nu a optat pentru stabilirea impozitului pe venit ca impozit final în cota de 16%, plătitorii reținând o cotă de impozit pe venit de 10%. Veniturile realizate de la mai mulți plătitori se cumulează, în sensul că se completează o singură secțiune în declarație;

b) *venituri din cedarea folosinței bunurilor, cu excepția următoarelor venituri:*

- venituri din cedarea folosinței bunurilor prevăzute la art. 88 alin. (2) din Codul fiscal în vigoare pentru anul 2017, a căror impunere este finală (în anul de raportare, au realizat venituri din cedarea folosinței bunurilor pentru care chiria prevăzută în contractul încheiat între părți este stabilită în lei, nu au optat pentru determinarea venitului net în sistem real și la sfârșitul anului anterior nu îndeplinesc condițiile pentru calificarea veniturilor în categoria veniturilor din activități independente, pentru care plățile anticipate cu titlu de impozit sunt egale cu impozitul anual datorat);
- venituri din cedarea folosinței bunurilor prevăzute la art. 121 alin. (9) în vigoare pentru anul 2017, a căror impunere este finală (în situația rezilierii, în cursul anului fiscal, a contractelor încheiate între părți pentru care chiria reprezintă echivalentul în lei al unei sume în valută, iar plățile anticipate au fost recalulate);

**venituri din
cedarea
folosinței
bunurilor**

- venituri din arendă realizate în anul de raportare 2017, a căror impunere este finală prin reținere la sursă potrivit art. 84 alin. (8) din Codul fiscal;

activități
agricole

c) *venituri din activități agricole* pentru care venitul net se stabilește în sistem real, potrivit art. 104 alin. (3) din Codul fiscal, pentru situația când nu sunt stabilite norme de venit agricol.

Prin urmare, pentru veniturile din activități agricole impuse în anul 2017, potrivit art. 107 alin. (1) din Codul fiscal în vigoare în anul 2017, prin aplicarea unei cote de 16% asupra venitului anual din activități agricole stabilit pe baza normei anuale de venit, impozitul fiind final, nu se completează Declarația unică;

d) *venituri din silvicultură și piscicultură*, impozitate în conformitate cu prevederile art. 104 alin. (1) din Codul fiscal, venitul net anual fiind determinat în sistem real, pe baza datelor din contabilitate;

investiții

e) *venituri din investiții, de natura celor din transferul titlurilor de valoare și orice alte operațiuni cu instrumente financiare, inclusiv instrumente financiare derivate, precum și din transferul aurului financiar*, aceste venituri fiind incluse în categoria veniturilor din investiții și nu fac obiectul reținerii la sursă a impozitului pe venit.

Pe cale de consecință, veniturile din dividende, din lichidarea unei persoane juridice sau din dobânzi realizate în anul 2017, impozitate prin reținere la sursă, impozitul fiind final, potrivit art. 97 din Codul fiscal, nu fac obiectul declarării;

f) *venituri din jocuri de noroc* realizate de către persoanele fizice ca urmare a participării la jocuri de noroc la distanță și festivaluri de poker;

g) *venituri din alte surse*, pentru care persoanele fizice au obligația depunerii declarației, potrivit art. 116 alin. (1) din Codul fiscal.

alte venituri

Vor face obiectul declarării veniturile din alte surse, identificate drept impozabile, altele decât cele expres prevăzute la art. 114 alin. (2) lit. a)-k) din Codul fiscal și în norme. De asemenea, vor face obiectul declarării și veniturile din cesiuni de creanță, potrivit art. 114 alin. (1) lit. l) din Codul fiscal.

- **Impozitul anual datorat pentru anul 2017 va fi stabilit de organul fiscal!**

În acest sens, acesta va emite o decizie de impunere, pe baza Declarației unice depuse pentru veniturile realizate, potrivit reglementărilor în vigoare la data realizării venitului, respectiv din anul 2017.

La stabilirea venitului net anual impozabil/câștigului net anual impozabil vor fi avute în vedere pierderile fiscale reportate pentru fiecare sursă de venit, precum și metodele de evitare a dublei impuneri, după caz.

2. Declararea veniturilor realizate în anul 2017 din străinătate

venituri
din
străinătate

Secțiunea 3 dedicată **declarării veniturilor realizate din străinătate în anul 2017** înlocuiește Declarația 201 care trebuia depusă până la 25 mai 2018. Persoanele fizice care au realizat în anul 2017 venituri din străinătate și care aveau obligația de a le declara potrivit Codului fiscal vor completa această secțiune pentru venituri din profesii liberale, venituri din activități de producție, comerț, prestări servicii, venituri din valorificarea drepturilor de proprietate intelectuală, venituri din cedarea folosinței bunurilor, venituri din activități agricole, piscicultură, silvicultură, venituri sub formă de dividende, venituri sub formă de dobânzi, venituri din premii, venituri din jocuri

de noroc, câștiguri din transferul titlurilor de valoare și orice alte operațiuni cu instrumente financiare, inclusiv instrumente financiare derivate, precum și din transferul aurului financiar, alte venituri din investiții, venituri din pensii, indemnizații ale membrilor consiliului de administrație/administratori/cenzori și alte venituri similare, precum și alte venituri supuse impunerii din străinătate.

Persoanele fizice rezidente române care au desfășurat activitate salarială în străinătate, într-un stat cu care România are încheiată convenție de evitare a dublei impuneri și au fost plătite de către sau în numele unui angajator care este rezident în România, ori de un sediu permanent în România, vor depune Declarația unică pentru veniturile din anul 2017, dacă:

- persoana fizică a fost prezentă în străinătate pentru o perioadă mai mare decât perioada prevăzută în convenția de evitare a dublei impuneri încheiată de România cu statul în care s-a desfășurat activitatea;
- în cazul în care detașarea în străinătate a persoanei fizice a încetat înainte de perioada prevăzută în convenția de evitare a dublei impuneri, iar angajatorul nu mai poate efectua reținerea diferențelor de impozit, întrucât între părți (angajat – angajator) nu mai există relații contractuale generatoare de venituri din salarii.

evitare
dublă
impunere

De asemenea, pentru stabilirea contribuției de asigurări sociale de sănătate pentru luna ianuarie 2017, datorate în România de către persoanele fizice care au realizat venituri din pensii din străinătate, va fi necesară completarea acestei secțiuni.

stabilire
CASS

Declarația unică transpune dreptul reglementat de art. 123 din Codul fiscal privind restituirea cheltuielilor cu bursele private efectuate în cursul anului fiscal de raportare 2017 și/sau privind virarea unei sume reprezentând până la 2% din impozitul datorat pe venitul net anual impozabil/câștigul net anual impozabil pentru susținerea entităților nonprofit care se înființează și funcționează în condițiile legii sau a unităților de cult.

În acest sens, urmează ca persoanele îndreptățite să completeze **Secțiunea 2**, Destinația sumei reprezentând până la 2% din impozitul datorat pe venitul net/câștigul net anual impozabil, din Capitolul 1.